

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROOPAN KESKUSPANKIN SUOSITUS,

annettu 7 päivänä heinäkuuta 1998,

toimenpiteistä eurosetelien ja -metallirahojen oikeudellisen aseman turvaamiseksi

(EKP/1998/7)

(1999/C 11/08)

EUROOPAN KESKUSPANKIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön (jäljempänä ”perussääntö”) ja erityisesti sen 34.1 artiklan,

sekä katsoo, että

euron käyttöönotosta 3 päivänä toukokuuta 1998 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 974/98⁽¹⁾ säädetään kolmen vuoden siirtymäkausi euron käyttöönottopäivän ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän (jäljempänä ”EKPJ”) ja jäsenvaltioiden toteuttaman eurosetelien ja -metallirahojen liikkeeseenlaskun välille,

joskut toimielimet ja taloudelliset toimijat ovat laskeneet liikkeeseen euromääräisiä rahakkeita ja seteleitä, jotka eivät ole laillisia maksuvälineitä; nämä tapaukset todennäköisesti lisääntyvät lähestyttäessä eurosetelien ja -metallirahojen liikkeeseenlaskupäivää; joissakin tapauksissa vilpittömänä tarkoituksena on totuttaa kansalaiset uuteen yhteisen rahaan,

vaikka tarkoituksena olisikin valmistaa kansalaisia euron siirtymiseen, laillisen maksuvälineen asemaa vailla olevien eurosetelien ja -metallirahojen liikkeeseen laskeminen voi johtaa vahingollisiin menettelyihin, petoksiin ja virheisiin, jotka kohdistuisivat erityisesti vanhuksiin ja muihin, joiden tiedonsaanti on puutteellista,

useimpien jäsenvaltioiden voimassa olevan lainsäädännön mukaan yksinomaan kansalliset rahaviranomaiset voivat laskea liikkeeseen kansallisen rahayksikön määräisiä rahakkeita ja seteleitä; Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (jäljempänä ”perustamissopimus”) 105 a artiklan

1 kohdassa todetaan, että: ”EKP:lla on yksinoikeus antaa lupa setelien liikkeeseen laskemiseen yhteisössä. EKP ja kansalliset keskuspankit voivat laskea liikkeeseen seteleitä. Ainoastaan EKP:n ja kansallisten keskuspankkien liikkeeseen laskemat setelit ovat laillisina maksuvälineinä kelpaavia seteleitä yhteisössä”, jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmässä olisi varmistettava, ettei seteleitä voida laskea liikkeeseen luvattomasti,

tässä suosituksessa laillisen maksuvälineen asemaa vailla olevilla seteleillä ja metallirahoilla tarkoitetaan sellaisia seteleitä ja rahakkeita, jotka jollakin tavoin muistuttavat maksuvälineenä laillisten euroseteleiden tai -metallirahojen ulkonäköä taikka jäljittelevät oikeita seteleitä tai metallirahoja ja joita voidaan erehtyä pitämään aitoina seteleinä tai metallirahoina ja joita lasketaan liikkeeseen käytettäväksi maksuvälineinä tietyllä alueella, tietyn ajan tai tiettyjä tavaroita tai palveluja varten tai jotka voivat muulla tavoin aiheuttaa sekaannusta maksuliikenteessä, koska niitä on levitetty laajalti,

euron käyttöönotto merkitsee seteleiden osalta sitä, että on laskettava liikkeeseen ulkonäöltään ja nimellisarvoiltaan kokonaan uudet setelit, jotka ovat laillisia maksuvälineitä maantieteellisellä alueella, joka ylittää nykyiset kansallisten seteleiden käyttöalueiden rajat; setelien uutuus merkitsee, että suuri yleisö on aluksi totuttomaton euroseteleiden ja -metallirahojen uusiin nimellisarvoihin ja ulkonäköön; tällä laajalla alueella, jolla setelit ovat liikkeessä, rahanväärennykseen sovellettava lainsäädäntö vaihtelee jäsenvaltioittain; euroseteleitä tullaan käyttämään myös rahaliiton maantieteellisten rajojen ulkopuolella, mikä laajentaa entisestään maantieteellistä aluetta, jolla seteleitä on liikkeessä; nämä tekijät saattavat lisätä setelien väärentämiskäyttöä ennen eurosetelien liikkeeseenlaskupäivää ja sen jälkeen,

rahanväärennyksriskit todennäköisesti kasvavat, kun otetaan huomioon tekniset välineet, joita nykyisin on käyt-

(¹) EYVL L 139, 11.5.1998, s. 1.

tettävissä setelien jäljentämiseen; nykyisin on olemassa teknisiä laitteita, jotka värikopiokoneisiin ja skannereihin asennettuina havaitsevat setelit ja estävät niiden jäljentämisen; eurosetelit varustetaan teknisillä ominaisuuksilla, joiden ansiosta tällaiset tekniset laitteet voivat toimia tehokkaasti; olisi harkittava oikeudellisia keinoja, joilla näiden teknisten lisälaitteiden asentaminen värikopiokoneisiin ja skannereihin saatettaisiin pakolliseksi Euroopan unionissa taloudellisten toimijoiden suojelemiseksi lisääntyneiltä setelien väärentämiskeskeiltä; oikeus- ja sisäasioiden yhteistyön ensisijaisten alojen vahvistamisesta 1 päivästä tammikuuta 1998 alkavaksi kaudeksi Amsterdamin sopimuksen voimaantulopäivään saakka 18 päivänä joulukuuta 1997 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽¹⁾ asetetaan ensisijaiseksi tavoitteeksi estää uusien teknisten menetelmien käyttäminen rikollisiin tarkoituksiin ja edistää näiden uusien teknisten menetelmien käyttämistä rikollisuuden torjunnassa,

rahanväärennysrikollisuuden ennalta ehkäiseminen koskee sekä Euroopan yhteisöä, joka on toimivaltainen yhteistä rahaa koskevissa asioissa, että jäsenvaltioita, jotka ovat toimivaltaisia rikosoikeuden alaan kuuluvissa asioissa ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa,

EKPJ:n asiana on kuitenkin kaikin tavoin huolehtia siitä, että euron yksinomaiseen käyttöön siirtyminen tapahtuu joustavasti ja että kansalaiset hyväksyvät eurosetelit; tämä edellyttää suositusta, jossa asetetaan tiettyjä yleisiä tavoitteita; Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden toimivaltainen viranomaisten tehtäväksi jää pohtia näitä tavoitteita ja säätää tarvittavista toimenpiteistä niiden täytäntöönpanemiseksi,

Euroopan unionin neuvoston ja jäsenvaltioiden olisi suhtauduttava yhteisen rahan setelien liikkeeseenlaskuun tapahtumana, jonka yhteydessä jäsenvaltiot tarkistanevat nykyisiä menetelmiään rahanväärennysrikollisuuden ennalta ehkäisemiseksi,

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.1 artiklassa säädetään poliisivoimien yhteistyöstä vakavien kansainvälisen rikollisuuden muotojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi; 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehdyn Europol-yleissopimuksen⁽²⁾ 2 artiklan 2 kohdan nojalla Euroopan unionin neuvosto voi yksimielisesti määrätä Euroopan poliisiviraston puuttumaan rahan ja muiden maksuvälineiden väärennykseen; myös Euroopan komission tehtä-

väksi voidaan antaa kansallisen poliisin kanssa yhteistyössä toimiminen rahan ja muiden maksuvälineiden väärennykseen liittyvissä asioissa; olisi toivottavaa, että tällainen yhteistyö saataisiin täysipainoisesti käyntiin jo ennen kuin eruosetelit ja -metallirahat otetaan käyttöön,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

1. Jäsenvaltioiden ja yhteisön toimielinten ei tulisi edistää, vaan sen sijaan rajoittaa ja tiukasti valvoa sellaisten euroseteleiden ja -metallirahojen liikkeeseenlaskua, hallussapitoa ja käyttöä, jotka eivät ole laillisia maksuvälineitä. Tämä on erityisen tärkeää ennen tammikuun 1 päivää 2002.
2. Jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön tarvittavat oikeudelliset keinot varmistaakseen, että perustamissopimuksen 105 a artiklan 1 kohdan mukaista luvattomien seteleiden liikkeeseenlaskua koskevaa kieltoa noudatetaan. Nykyistä kansallista lainsäädäntöä, jolla kansallisille keskuspankeille annetaan yksinoikeus laskea liikkeeseen kansallisia seteleitä, olisi tarvittaessa muutettava ennen vuotta 2002 siten, että siihen sisällytetään EKP:lle perustamissopimuksessa annettu seteleitä koskeva yksinoikeus.
3. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että setelialihe on tekijänoikeuden suojaama.
4. Euroopan unionin neuvoston, Euroopan komission ja jäsenvaltioiden olisi yhteisesti tarkasteltava nykyisiä rahanväärennyksen torjuntamenetelmiä ja arvioitava rahanväärennyksestä koskevan rikoslainsäädännön yhdenmukaistamistarvetta, tiivistettävä toimielinten, oikeus- ja poliisiviranomaisten välistä yhteistyötä, tehtävä tähän tähtääviä uusia yleissopimuksia, tehostettava koordinoitua EU:n ulkopuolisten hallitusten ja organisaatioiden kanssa, analysoitava setelien väärentämiseen käytettäviä uusia teknisiä välineitä ja toteutettava tai pohdittava muita mahdollisia toimenpiteitä.
5. Olisi harkittava yhteistyön järjestämistä kansallisten poliisiviranomaisten välillä rahan ja muiden maksuvälineiden väärennyksestä koskevissa asioissa joko Euroopan poliisiviraston (Europol) tai Euroopan komission kautta sekä EKP:n osallistumista näihin tehtäviin.
6. Euroopan komission ja jäsenvaltioiden olisi harkittava säädösehdotusten tekemistä, joilla varmistettaisiin,

⁽¹⁾ EYVL C 11, 15.1.1998, s. 1.

⁽²⁾ EYVL C 316, 27.11.1995, s. 2.

että luottolaitokset ja muut käteistä rahaa vastaanottavat ja käsittelevät yhteisöt ottavat haltuunsa havaitsemansa väärät eurosetelit ja -metallirahat ja toimittavat ne asianomaisille lain täytäntöönpanoviranomaisille.

7. Olisi harkittava sellaista Euroopan yhteisön lainsäädäntöä, jolla värikopiokoneisiin ja muihin graafiseen jäljentämiseen käytettäviin laitteisiin — riippumatta siitä, onko ne valmistettu Euroopan yhteisössä tai tuotu sen ulkopuolelta — veloitettaisiin asentamaan teknisiä laitteita, jotka tunnistaisivat setelit ja estäisivät niiden jäljentämisen.

Olisi suotavaa, että samanaikaisesti laadittaisiin kansainvälinen yleissopimus, jolla voitaisiin varmistaa sa-

manlaisen järjestelyn toteutuminen myös muissa maissa.

8. Tämä suositus on osoitettu Euroopan unionin neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan yhteisöjen komissiolle ja kaikille jäsenvaltioille.
9. Suositus julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tehty Frankfurt am Mainissa 7 päivänä heinäkuuta 1998.

EKP:n pääjohtaja

Willem F. DUISENBERG
